

SELVITYS APURAHAN KÄYTÖSTÄ VUONNA 2017

Outi Arvola

Monikulttuuriset lapset suomalaisessa varhaiskasvatuksessa (vk, 3. vuosi)

Tutkimuksen taustaa ja tutkimuskysymykset

Olen saanut Alli Paasikiven säätiöltä apurahoituksen väitöskirjatyöskentelyyni vuosina 2015-2017. Suoritan kasvatustieteen tohtorin tutkintoa Turun yliopiston kasvatustieteen laitoksella. Väitöstyössäni tarkastelen alle kouluikäisten, eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten varhaiskasvatuksen arjen rakentumista. Työskentely toteutetaan osana Helsingin yliopiston kasvatustieteen tiedekunnan Orientaatioprojektin (<http://blogs.helsinki.fi/reunamo/>) tutkimushanketta. Orientaatioprojekti on laaja suomalaisen varhaiskasvatuksen toteutusta tarkasteleva tutkimus- ja kehityskokonaisuus. Sen toinen osio toteutetaan 2014–2019.

Orientaatioprojektin tutkimus on toteutettu laajalti osallistuvien kuntien varhaiskasvatuksessa ja se koskee kaikkia varhaiskasvatusikäisiä. Aineisto on kerätty ammattikasvattajilta ja yhdessä heidän kanssaan. Tutkimus- ja kehittämistyöskentelyyn osallistuvat kunnista Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna, Järvenpää, Kerava, Kouvola, Mäntsälä, Nurmijärvi, Sipoo, Turku ja Vantaa. Päiväkoteja tutkimukseen osallistuu yli 160, lapsia aineistossa on yhteensä 2250, joista maahanmuuttajataustaisia on 15,7 % lapsista. Orientaatioprojektin tutkimus kokonaisuutena kattaa niin lasten toiminnan, lasten taidot, lasten oppimisympäristön kuin lasten vertaisuhteetkin. Aineiston laajuus pakottaa kuitenkin rajaamaan käsiteltävää aineistoa.

Maahanmuuttoon ja kieli- ja kulttuuritietoisuuteen liittyvät kysymykset ovat olleet paljon esillä näiden työskentelyvuosieni aikana. Työni tarkastelee varhaiskasvatuksen arjen kontekstia, ja sekin on aihealueena ollut näinä vuosina, ja juuri nytkin, paljon esillä: uudet valtakunnalliset Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet hyväksyttiin lokakuussa 2016. Varhaiskasvatussuunnitelmassa painotetaan perheiden ja lasten osallisuutta ja kiinnitetään huomiota eri kulttuuri- ja kielitaustaisten lasten ja perheiden asemaan. Kasvattajat toivovat lisää osaamista juuri maahanmuuttajataustaisten perheiden ja lasten kanssa työskentelyyn. Työni aiheella ja tutkimustyön tuloksilla on kentällä tarvetta ja käyttöä. Alle kouluikäisistä maahanmuuttajataustaisista lapsista on kansallisesti vähän tietoa, joten aiheavauksella on tärkeää uutuusarvoa. Tiedon pohjalta voidaan kehittää varhaiskasvatusta toimimaan ko. lasten kanssa nykyistä paremmalla tavalla sekä kehittää myös varhaiskasvattajien osaamista ja kulttuurisensitiivisyyttä.

Tutkimukseni tavoitteena on saada monipuolinen kuva maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatuksen toteutumisprosessista. Tutkimuskysymykset hakevat vastausta seuraaviin kysymyksiin: **Miten maahanmuuttajataustaisuus vaikuttaa varhaiskasvatusikäiseen lapseen ja hänen varhaiskasvatuksen arkensa rakentumiseen? Millaisia ovat näiden lasten taidot, mitä he tekevät päivähoitopäivän aikana, millaiset tekijät lisäävät lasten osallisuuden kokemusta? Millainen oppimisympäristö tukee näiden lasten ja perheiden arkea?** Tutkimuskysymykset ovat täsmentyneet ja yhä täsmentyvät yksityiskohtaisemmiksi matkan varrella.

Tutkimuksen toteutus ja avustuksen käyttö vuonna 2017

Artikkelit

Orientaatioprojekti on edennyt aikataulun mukaisesti ja olen oman osuuteni puolesta edennyt edelleen samaan tahtiin. Vuoden 2017 aikana sain julkaistua kaksi tutkimusartikkeliani:

- Arvola, O., Reunamo, J. & Kyttälä, M. (2017). Maahanmuuttajataustaiset lapset varhaiskasvatuksessa: kasvattajien näkemykset lasten taidoista ja tuen tarpeesta. *Kasvatus* 48 (3), 161-173.
- Arvola, O., Lastikka, A-L. & Reunamo, J. (2017). [Increasing Immigrant Children's Participation in the Finnish Early Childhood Education Context](#). *The European journal of social & behavioural sciences EJSBS*, 20 (3), 2539-2548.

Olen kirjoittanut myös kolmannen artikkelin Ammattikasvatuksen aikakauslehteen, ja se tuli refereeritarkastuksesta takaisin korjausehdotusten kera. Kolmas artikkeli käsittelee kasvattajan osaamisen kehittymistä suhteessa oppimisympäristön mahdollisuuksiin. Tämä artikkeli on parhaillaan uudelleenkirjoitusprosessissa.

Esitykset

Olen esitellyt 20.4.2017 monikulttuurisen yhdistyksen vanhempainillassa väitöskirjani tuloksia monikulttuuristen lasten taidoista ja toiminnasta päiväkodissa. Esitys tulkittiin somaliaksi ja arabiaksi. Paikalla oli toistakymmentä maahanmuuttajataustaista isää ja yksi äiti, jotka olivat hyvin kiinnostuneita varhaiskasvatuksesta ja sen merkityksestä kotoutumisessa ja esimerkiksi kielen oppimisessa. Vanhempien mielestä lasten on tärkeä osata ensin hyvin oma äidinkielensä ja harjoitella sitä kotona. Varhaiskasvatus tukee suomen kielen oppimista. Erityisen ilahtuneita vanhemmat olivat siitä, että maahanmuuttajataustaisten lasten motoriset taidot olivat tulosten perusteella jossain määrin parempia kuin kantaväestön lasten taidot. Näin on etenkin silloin, jos isällä on maahanmuuttajuuden taustaa. Mietimme yhdessä isien kanssa, mistä tämä voisi johtua. Yksi syy voisi olla isien rohkeampi suhtautuminen lasten fyysiseen aktiivisuuteen ja "riehumiseen". Monikulttuuristen lasten arjessa voisikin hyödyntää toiminnallisen oppimisen mahdollisuuksia vahvasti. Maahanmuuttajavanhemmat kuulevat mielellään lastensa asioista ja varhaiskasvatuksesta laajemminkin. Vastaavia tilaisuuksia järjestetään myöhemmin uudelleen. Tilaisuus antaa mahdollisuuden kuunnella vanhempien omia toiveita ja tarpeita, ja keskustella varhaiskasvatuksen merkityksestä, ks. <http://globaalinuoret.fi/>

Olen osallistunut aiheellani "Immigrant children in the context of Early Childhood Education in Finland" kansainväliseen konferenssiin 11.-14.11.2017 "The International Conference on Education & Educational Psychology (ICEEPSY) 2017," sekä pyydettyäni 19.9.2017 Jyväskylän koulutuksen tutkimuslaitoksen tilaisuuteen "Maahanmuuttajien osaaminen ja yhdenvertaisuus" <https://moniviestin.jyu.fi/ohjelmat/erillis/kti/maahanmuuttajien-osaaminen-ja-yhdenvertaisuus/tallenne-19-9-2017>.

Lisäksi olen osallistunut 13.-17.3.2017 Virossa Rakveren Modriku Lääne-Viru Rakenduskorgkool:n sosiaalityöntekijäkoulutuksen kv-viikkoon ja opetin sosiaali- ja kasvatusalan ammattilaisia monikulttuurisista

sisällöistä. Monikulttuuriset sisällöt ja väitöskirjatyöni tulokset ovat olleet hyödynnettävissä myös työhöni Turun AMK:n sosiaalialan opettajana.

Kiitokset

Esitän parhaimmat kiitokseni Alli Paasikiven säätiölle siitä, että olen saanut keskittyä ja syventyä työhöni. Työ on jo pitkällä. Tulen työstämään kolmannen artikkelini valmiiksi ja tekemään työni yhteenvedon vuoden 2018 aikana. Väitöskirjani yhteenvedo tulee koostumaan työni näkökulmien yhdistämisestä: lasten taitojen, lasten arjen ja perheiden osallisuuden, kasvattajan roolin sekä varhaiskasvatuksen oppimisympäristön näkökulmista. Työni tulee palvelemaan maahanmuuttajataustaisten lasten ja perheiden paremman arjen edistämistä ja ammattikasvattajien kieli- ja kulttuuritietoisuuden osaamisen kehittämistä.

Turussa 30.1.2018

Outi Arvola